

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.
TEZGAH ÜSTÜ TÜREV ARAÇ PİYASALARINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE
İLİŞKİN TAKAS VE MERKEZİ KARŞI TARAF HİZMETİ ESASLARI YÖNERGESİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) *Bu Yönerge'nin amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin, tezgah üstü türev araç işlemlerine vereceği takas ve merkezi karşı taraf hizmetine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.*

Kapsam

MADDE 2- (1) *Bu Yönerge, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin tezgah üstü türev araç işlemlerine vereceği takas ve merkezi karşı taraf hizmetlerine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin hususları kapsar.*

Dayanak

MADDE 3- (1) *Bu Yönerge, 30.12.2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 77, 78 ve 79 uncu maddeleri ile 18.07.2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği ve 14.08.2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ne dayanılarak düzenlenmiştir.*

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) *Bu Yönerge'de geçen;*

- a) **Brüt teminatlandırma:** MKT üyelerinin müşteri pozisyonları için müşterileri adına yatırmaları gereken teminat tutarının, müşteri pozisyonlarının birbirleriyle netleştirilmeksizin her bir müşteri için ayrı ayrı hesaplanan teminat yükümlülüklerinin toplamı kadar olmasını,
- b) **Değerlenmiş Teminat:** Toplam yatırılmış teminatın teminat değerlendirme katsayıları, grup limitleri ve alt grup limitleri uygulaması sonucu hesaplanan tutarını,
- c) **Değişim Teminatı:** Tezgah üstü türev araç işlemlerin ileri dönemlerdeki nakit akımlarının bugüne indirgenerek hesaplanan borç veya alacak tutarının TL cinsinden netleşmiş değerinin günlük değişimini,
- ç) **DİBS:** T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen devlet iç borçlanma senetlerini,
- d) **Doğrudan MKT Üyesi:** Sadece kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerini gerçekleştirmeye yetkili üyeyi,
- e) **EFT:** Elektronik Fon Transfer Sistemi'ni,
- f) **Genel MKT Üyesi:** Kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerinin yanı sıra işlemci kuruluşların takas işlemlerini de gerçekleştirmeye yetkili üyeyi,
- g) **Genel Müdür** : İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürü'nü,
- ğ) **Genel Yönetmelik** : 30/05/2013 tarihli ve 28662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliği,
- h) **Kanun** : 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,

- 1) **Kurul** : Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
- i) **MKT**: Merkezi karşı tarafı,
- j) **Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği**: 14.08.2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ni,
- k) **Merkezi Takas Yönetmeliği** : 18.07.2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği'ni,
- l) **Nakit Akım Teminatlandırma Yöntemi**: Aynı verim eğrisine bağlı kıymetleri bir portföy olarak değerlendirip, "net bugünkü değer" değişim metriğini kullanan, teminatlandırmada pozisyonların değer değişimleri dikkate alan yöntemi,
- m) **Portföy bazlı teminatlandırma**: Takasbank tarafından MKT üyelerinden alınacak teminat tutarlarının, aynı hesaptaki varlıklar arasındaki korelasyonların risk azaltıcı etkileri dikkate alınmak suretiyle hesaplanmasını,
- n) **Pozisyon**: Gerçekleşen işlemler sonucu ortaya çıkan ve dayanak varlık miktarı üzerinden hesaplanacak borç ve alacak tutarlarına baz oluşturan sistemsal kaydı,
- o) **Prosedür** : Yönerge'de belirlenen kural ve esaslar çerçevesinde işleyiş ve uygulamalara ilişkin usulleri içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan uygulama esaslarını,
- ö) **Sistem**: Tezgah üstü türev araç işlemlerinin takası ve risk yönetimi amacıyla oluşturulan Takasbank sistemini,
- p) **Sözleşme Değeri**: Tezgah üstü türev araç işlemlerinin ileri dönemlerdeki nakit akımlarının bugüne indirgenerek hesaplanan borç veya alacak tutarını,
- r) **Sözleşme değerine ilişkin finansman maliyeti**: Değişim teminatı ödeyen tarafa, Takasbank tarafından belirlenen faiz oranı üzerinden hesaplanarak ilgili değişim teminatını alan tarafça ödenmesi gereken tutarı,
- s) **Sözleşme yenileme yöntemi**: MKT hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında gerçekleşen işlemlerde piyasa yönergelerinde belirlenen esaslar çerçevesinde ve her hâlükârda takas tamamlanmadan önce, taraflar arasında yapılmış sözleşmenin iptal edilerek Takasbank'ın taraflarla ayrı ayrı sözleşme yapmasını,
- ş) **Takas** : Gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Takasbank tarafından belirlenen süre ve şartlarda, üyeler tarafından yerine getirilmesi suretiyle ve yatırılan teminatlar çerçevesinde taraflar arasında nakit transferini sağlayan süreçlerin tamamını,
- t) **Takasbank** : İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,
- u) **Teminat hesapları**: Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföyelerine veya müşterilerine ait pozisyonlar nedeniyle bulundurmaları gereken teminatların izlendiği hesapları,
- ü) **TCMB** : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
- v) **Temerrüt Yönetim Grubu**: Temerrüt yönetimi sürecinde görev yapmak üzere Takasbank tarafından belirlenen üyelerin konu ile ilgili çalışanları ile Takasbank uzmanlarının katılımı ile oluşturulan grubu,

- y) **Üye** : Takasbank tarafından merkezi karşı taraf olarak verilen takas hizmetlerine taraf olmalarına, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi çerçevesinde izin verilen MKT üyelerini,
- z) **Yönerge** : Yönetim Kurulu tarafından kabul edilip Kurul tarafından onaylanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Tezgah Üstü Türev Araç Piyasalarında Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesini,
- aa) **Yönetim Kurulu** : Takasbank Yönetim Kurulu'nu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeliğe İlişkin Esaslar

Üyelik

MADDE 5- (1) Yönerge'nin 8 inci maddesinde belirlenen şartları sağlayan bankalar Yönetim Kurulu tarafından yetkilendirilmeleri koşuluyla tezgah üstü türev araç işlemleri için Takasbank tarafından verilecek MKT uygulamasına üye olabilirler.

(2) TCMB, herhangi bir başvuru ve değerlendirmeye gerek olmaksızın, Sistemde Takasbank tarafından verilecek MKT uygulamasının doğal üyesidir.

Üyelik türleri

MADDE 6- (1) Üyeler, doğrudan MKT üyesi ve genel MKT üyesi olmak üzere ikiye ayrılır.

(2) Doğrudan MKT üyeleri, sadece kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerini gerçekleştirmeye yetkilidir.

(3) Genel MKT üyeleri, kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerinin yanı sıra işlemci kuruluşların takas işlemlerini de gerçekleştirmeye yetkilidirler.

(4) Genel ve doğrudan MKT üyeliği ayrımı, üyenin öz sermaye tutarı, iç sistemlerinin ve teknik altyapısının yeterliliği ile Takasbank tarafından gerçekleştirilen içsel derecelendirme ve finansal analiz çalışmaları dikkate alınarak yapılır.

Üyelik türleri arasında geçiş

MADDE 7- (1) Genel ve doğrudan MKT üyelerinin üyelik durumları Takasbank tarafından belirlenmiş olan şartlara uyumları gözetilerek değiştirilebilir. Bu kapsamda, bir doğrudan MKT üyesi sonradan genel MKT üyesi olarak kabul edilebileceği gibi, bir genel MKT üyesi de doğrudan MKT üyesi olarak kabul edilebilir.

(2) Genel MKT üyeleri doğrudan MKT üyesi olmak için başvurabilir. Genel MKT üyelerinin bu yöndeki başvuruları eğer varsa takas işlemlerini gerçekleştirdiği işlemci kuruluşlara ilişkin tüm hak, yükümlülük ve hesapların devir veya tasfiyesi kaydıyla Takasbank tarafından kabul edilebilir.

(3) Genel MKT üyeliği kriterlerini taşıyan doğrudan MKT üyelerinin genel MKT üyeliği başvuruları Takasbank tarafından 2 ay içerisinde karara bağlanır.

(4) Genel MKT üyeliği şartlarını kaybeden üyeler, şartların kaybedildiğinin Takasbank tarafından kendilerine bildirildiği tarihten itibaren, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen süre içerisinde, ilgili kriterleri tekrar sağlayamamaları halinde, Yönerge'nin 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan şartları taşımaları kaydıyla doğrudan MKT üyesi olarak yetkilendirilebilirler. Bu takdirde, varsa takas işlemlerini gerçekleştirdikleri işlemci kuruluşlara ilişkin tüm hak, yükümlülük ve hesapların devri veya tasfiyesinin tamamlanması zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmemesi durumunda ilgili üye hakkında Yönerge'nin 13 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

(5) Üyelik türleri arasında geçiş durumunda, geçişe ilişkin kararın verilmesini müteakip keyfiyet Takasbank internet sitesinde ilan edilir.

MKT Üyelik şartları

MADDE 8- (1) Üyelik şartlarının sağlandığının tespiti ve değerlendirmesi Takasbank'a ait olup üyelik için asgari olarak aşağıdaki koşulların sağlanmış olması gerekir:

- a) Merkezi Takas Yönetmeliği'nin üyeliğe ilişkin şartlarının sağlanmış olması,
- b) İçeriği Takasbank tarafından belirlenen MKT hizmetine ilişkin sözleşme ve/veya taahhütnamelerin imzalanarak Takasbank'a ibraz edilmiş olması,
- c) Mali bünyesinin Takasbank'a karşı taahhütlerini yerine getirebilecek düzeyde olması,
- ç) Takasbank tarafından talep edilecek diğer bilgi ve belgelerin sunulmuş olması.
- d) Üyelerin Yönetim Kurullarınca; bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemleri ile ilgili Takasbank tarafından belirlenen örneğe uygun beyannameyi onaylayarak ibraz etmiş olmaları,
- e) Doğrudan MKT üyesi olunabilmesi için;
 - i. İlgili mevzuat uyarınca sınırlı veya genel saklama hizmetine ilişkin yetkisinin bulunması,
 - ii. Asgari 50.000.000 TL özsermayeye sahip olması,
 - iii. Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme sonucunda asgari D notuna sahip olması,

(2) Genel MKT üyesi olabilmek için aşağıdaki şartların da sağlanmış olması gerekmektedir:

- i. İlgili mevzuat uyarınca yapılan işlemlerden kaynaklanan pozisyonları ve teminatları saklamasına imkân veren genel saklama hizmetine ilişkin faaliyet izninin alınmış olması,
- ii. Asgari 500.000.000 TL özsermayeye sahip olması,
- iii. Takasbank tarafından üçüncü fıkra çerçevesinde yapılan içsel derecelendirme sonucunda asgari B notuna sahip olması.

(3) Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme çalışması kapsamında MKT Üyesinin notunun belirlenmesinde ilgili firmanın mali tabloları, faaliyet raporu, firma tanıtıcı bilgiler formu, firma ana bilgiler formu, piyasalardaki işlem hacimleri, TL saklama bakiyeleri, temerrüt ve istihbarat bilgileri, varsa derecelendirme kuruluşlarından alınan notlar, piyasa istihbarat bilgileri ile yazılı ve görsel medyada çıkan haberler kullanılır. Takasbank kullandığı içsel derecelendirme metodolojisinde dikkate aldığı parametreler ile bu parametrelerin derecelendirme notlarına etkisini internet sitesinde duyurur.

(4) Takasbank teknik altyapı, bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerinde arayacağı asgari kriterleri belirlemeye, aranan kriterleri karşılayamayan kuruluşlara uyum için süre vermeye, taahhüt almaya ve kriterlerin sağlanıp sağlanmadığını denetlemeye yetkilidir.

(5) Yönetim Kurulu, asgari özkaynak tutarlarını ilgili sermaye piyasası ve bankacılık düzenlemeleri ile piyasa şartlarını dikkate alarak artırmaya veya eski düzeyine kadar indirmeye yetkilidir.

Üyelik başvurusu ve kabulü

MADDE 9- (1) Üyelik için başvuracak kuruluşların, Takasbank Genel Müdürlüğü'ne hitaben başvuru talebini ve bu Yönerge'de üyelik için aranan şartların yerine getirildiğini tevsik eden bilgi ve belgeleri içeren bir yazı ile müracaatta bulunması ve bu yazının ekinde, Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesinde belirtilen bilgi ve belgeler ile aşağıda belirtilen belgeleri Takasbank'a göndermeleri gerekmektedir. BİAŞ

Borçlanma Araçları Piyasası'na veya BİAŞ SWAP Piyasası'na üye olan kurumların işbu fıkrada aşağıda yer alan yükümlülüklerden yalnızca (c) bendinde yer alan yükümlülükleri yerine getirmesi gerekmektedir.

- a) Üyelik başvuru formu,
- b) Yetki belgesi (noter tasdikli örneği)
- c) Üyelik Sözleşmesi ve Sözleşme Öncesi Bilgi Formu
- ç) Nakit, Kıymet, Teminat, Şartlı Virman ve Elektronik Fon Transfer (EFT) Talimatı Taahhütnamesi,
- d) Faks Cihazı ile İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'ye Gönderilecek Müşteri Talimatları ile İlgili Uygulama Sözleşmesi,
- e) Takasbank tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde talep edilecek diğer belgeler

(2) Üyelik başvurularının Takasbank tarafından değerlendirmeye alınması için, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan bilgi ve belgeler ile Takasbank tarafından istenecek diğer bilgilerin tamamlanmış olması gerekir. Takasbank yapılan başvuruları 8 inci maddede aranan şartların yerine getirilip getirilmediği açısından değerlendirir. Başvuruyla ilişkin Takasbank tarafından alınan karar ilgiliye 2 ay içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(3) Üyelik başvurusu kabul edilen kurumun Takasbank nezdinde faaliyetlerine başlayabilmesi için üyelik başvurusunun uygun görüldüğünün tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde;

- a) Üyelik giriş ücretini yatırması,
- b) Üyelik teminatını yatırması,
- c) Garanti Fonu katkı payını yatırması,
- ç) Takasbank sistemi üzerinde Üye adına işlem yapacak olan personeli yetkilendirmesi

gerekir.

Aksi takdirde ilgili kuruma verilen üyelik izni iptal edilir. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih, kurumun sunulan merkezi karşı taraf hizmetine üye olduğu tarih olarak kabul edilir ve üye bu tarihten itibaren işlem yapmaya hak kazanır.

Üyelerin genel yükümlülükleri

MADDE 10- (1) Üyelerin aşağıda sayılan hususlara uyması zorunludur:

- a) Bu Yönerge ve ilgili diğer mevzuatla takas işlemleri ve merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin olarak belirlenen tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
- b) Müşterilerine ve diğer üyelere karşı iyi niyet ve dürüstlük ilkelerine uygun davranmak,
- c) Takasbank tarafından öngörülen garanti fonu katkı paylarını yatırmak,
- ç) MKT üyesi olabilmek için gerekli iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim mekanizmalarının sürekliliğini sağlamak amacıyla gerekli tüm önlemleri almak,
- d) Portföy hesapları için yatırılacak teminatları tamamen kendilerine ait varlıklardan karşılamak,
- e) Müşterilerine ait pozisyonlar için yatırılacak teminatları kendilerine ait veya Kanun'a uygun mülkiyet devri sözleşmeleriyle üzerinde tasarruf yetkisi kazandığı teminatlarla karşılamak,
- f) Müşteri pozisyonları için yatırılan teminatlar müşterilerden veya diğer kişi ve kurumlardan mülkiyet devri sözleşmeleriyle sağlanmışsa, mülkiyet devir sözleşmelerinin muhafazasını, teminatların sağlandığı müşteri, kişi ve kurumlar ile ilgili pozisyon hesaplarına yatırılan teminatların eşleştirilmesini temin edecek sağlıklı bir kayıt ve izleme sistemi kurmak,

- g) Müşteri varlık ve teminatlarının izlenmesine ve saklanmasına ilişkin Kanun ve diğer ilgili düzenlemelerde yer alan tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
- ğ) Takasbank tarafından talep edilen aidat, ücret, komisyon ve diğer yükümlülükleri süresi içinde yerine getirmek,
- h) Takasbank'ın yapacağı sistem değişikliklerine belirlenen süreler içerisinde uyum sağlamak ve testlere iştirak etmek,
- ı) Takasbank nezdindeki pozisyon ve teminat hesapları ile kendi nezdindeki portföy ve müşteri hesaplarına ilişkin kayıtlar arasında sürekli mutabakatı tesis etmek,
- i) Teminatları ve garanti fonu katkı paylarını Takasbank nezdindeki ilgili teminat hesaplarına yatırmak,
- j) Bu Yönerge kapsamındaki iş ve işlemleri ile ilgili olarak Takasbank ve Kurul tarafından gerekli görülen hususlarda talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek ve Takasbank ile Kurul tarafından görevlendirilenlerce yapılacak incelemelerde her türlü desteği sağlamak,
- k) Yasal olarak tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtlara ek olarak, Takasbank tarafından kararlaştırılan diğer kayıtları tutmak, bilgi ve belgeleri usulüne göre düzenlemek; bunları periyodik olarak veya Takasbank'ın istediği zamanlarda Takasbank'a iletmek ve söz konusu kayıt ve belgeleri 1 yıl boyunca saklamak,
- l) Bu Yönerge kapsamındaki diğer yükümlülüklerini süresi içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getirmek.

(2) Herhangi bir üyenin, yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getiremeyeceğini öngörmesi halinde, durumu sebeplerini de içeren tüm tevsik edici bilgi ve belgelerle birlikte ivedilikle Kurula ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi zorunludur. Söz konusu bildirim, Takasbank'ın bu Yönergede belirlenen tedbirleri almasına engel teşkil etmez.

Genel MKT Üyeleri'nin sorumluluğu

MADDE 11- (1) Bir işlemci kuruluşun takas işlemlerini gerçekleştiren genel MKT üyesi, ilgili işlemci kuruluşun kendisi üzerinden gerçekleştirdiği işlemlere ilişkin yükümlülüklerini Takasbank'a karşı kayıtsız şartsız yerine getirmekle sorumludur. Takası gerçekleştiren genel MKT üyesi ile takas işlemlerini gerçekleştirdiği işlemci kuruluş; işlemci kuruluşun kendisine ve müşterilerine ait ilgili genel MKT üyesi üzerinden gerçekleştirdiği işlemler nedeniyle Takasbank'a karşı oluşan yükümlülüklerden müşterek borçlu ve müteselsil kefil olarak sorumludurlar.

(2) Bir genel MKT üyesi; takas işlemlerini gerçekleştirdiği işlemci kuruluşların, 12 nci maddedeki yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini takip etmekle, yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin anlaşılması halinde gerekli tüm tedbirleri almakla ve tedbirlere rağmen yükümlülüklerin hala yerine getirilmediğinin tespiti halinde ise aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hükümlere uygun hareket etmekle görevlidir.

(3) Genel MKT üyesinin bu maddenin ikinci fıkrasında ifade edilen sorumluluğu, ilgili işlemci kuruluşun takasa kabul edilen işlemlerden dolayı Takasbank'a karşı olan tüm hak, yükümlülük ve hesaplarının başka bir genel MKT üyesine devri veya tasfiyesinin gerçekleşmesi şartıyla kaldırılır.

İşlemci kuruluşların sorumluluğu

MADDE 12- (1) İşlemci kuruluşların pozisyon ve teminatları genel MKT üyelerine bağlı münhasıran açılmış alt hesaplarda izlenir.

(2) İşlemci kuruluşlar aşağıdaki hususların temini ile yükümlüdür:

- a) Müşteri pozisyon ve teminatlarının, gerek kendisi gerekse genel MKT üyesi nezdinde izlenmesi ve teminatlandırma yöntemleri ile ilgili olarak bu Yönerge'de yer alan düzenlemelere uymak,
 - b) Müşteri varlık ve teminatlarının izlenmesine ve saklanmasına ilişkin Kanun ve diğer ilgili düzenlemelerde yer alan tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
 - c) Bağlı olduğu genel MKT üyesi nezdindeki kendi müşterilerine ait hesaplar ile kendi nezdindeki müşteri pozisyon ve teminatlarına ilişkin kayıtlar arasında sürekli mutabakatı tesis etmek,
 - ç) Kendi müşterilerine ait genel MKT üyesi nezdinde açılan teminat hesapları üzerindeki tasarruf yetkisinin ilgili genel MKT üyesine ait olduğu ve Takasbank tarafından bu yetkinin sadece bulunması gereken teminatla sınırlı olarak kısıtlandığı hususlarında müşterilerinin tam ve doğru olarak bilgilendirilmesini temin etmek,
 - d) Bu Yönerge kapsamındaki iş ve işlemleri ile ilgili olarak ilgili genel MKT üyesi, Takasbank ve Kurul tarafından gerekli görülen hususlarda talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek ve Takasbank ile Kurul tarafından görevlendirilenlerce yapılacak incelemelerde her türlü desteği sağlamak.
- (3) İlgili genel MKT üyesi tarafından, herhangi bir işlemci kuruluşun bu maddenin ikinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getirmediğinin tespiti halinde durum söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmediğini tevsik edici tüm bilgi ve belgelerle birlikte ivedilikle Takasbank'a iletilir ve söz konusu aykırılıkların giderilmesini teminen gerekli tüm tedbirler alınır.
- (4) Genel MKT üyesi tarafından alınan tüm tedbirlere rağmen ilgili işlemci kuruluşun yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmediği hallerde işlemci kuruluşun müşterilerine ait pozisyon ve teminatlar, aralarındaki sözleşme çerçevesinde ilgili genel MKT üyesinin Takasbank'a ilettiği talep üzerine, talepte bulunan genel MKT üyesine devredilir. İşlemci kuruluş devredilen müşteri pozisyon ve teminatlarına ilişkin sahiplik bilgilerini, devralan üyeye bildirir. Takasbank tarafından, ilgili genel MKT üyesinden alınan devir gerekçeleri ile devir işlemi hakkında 1 iş günü içinde Kurul'a ve ilgili kamu otoritesine bilgi verilir.
- (5) İşlemci kuruluşlara ilişkin ilgili oldukları diğer düzenlemelerde yer alan hükümler saklıdır.

Üye faaliyetlerinin kısıtlanması

MADDE 13- (1) Üyelerin bu Yönerge kapsamındaki faaliyetleri, aşağıdaki durumlarda Takasbank tarafından kısıtlanabilir.

- a) Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 13 üncü veya Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 14 üncü maddesi uyarınca, takas hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında faaliyetlerinin durdurulması veya üyelikten çıkarılması,
 - b) Yönerge, Prosedür ve üyelik sözleşmesinde belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,
 - c) Üye ile ilgili; protesto, haciz, ihtiyati tedbir gibi olumsuzluklar tespit edilmesi, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması, ilgili faaliyet yetki belgesinin iptali, BİAŞ nezdindeki herhangi bir piyasada işlem gören sermaye piyasası araçları ile ilgili işlem yapmasının yasaklanması haklarında tedrici tasfiye ya da iflas kararı verilmiş olması veya olumsuz istihbarat alınması,
 - ç) Takasbank tarafından periyodik olarak yapılan; istihbarat, mali tahlil ve/veya derecelendirme çalışması sonucu üyenin kredi değerliliğinin olmadığı veya azaldığının tespit edilmesi.
- (2) Üyeler, haklarında Kurul tarafından getirilen işlem yasağı ve benzeri kısıtlamalar olan kişilere ait hesaplarda işlem yapamazlar.
- (3) Bu maddede yazılı durumlardan birinin ortaya çıkması halinde Takasbank, üyenin mevcut pozisyonlarının kısmen veya tamamen tasfiye edilmesini kararlaştırabilir.

(4) Üyenin faaliyetlerinin bu maddede yer alan hususlar nedeniyle kısıtlanması halinde durum, Kurul'a ve ilgili kamu otoritesine bildirilir.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 14- (1) MKT üyeliği,

- a) Bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemelerde belirlenen MKT üyeliği şartlarından herhangi birinin kaybedildiğinin Takasbank tarafından tespit edilmesi,
- b) Bu Yönerge veya ilgili diğer düzenlemelerde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle MKT sisteminin güvenli ve kesintisiz işlemlerini tehlikeye düşürecek önemli nitelikte risklerin ortaya çıktığının Takasbank tarafından tespit edilmesi,
- c) MKT Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde faaliyetleri kısıtlanan MKT üyelerinin aynı maddenin altıncı fıkrası ile kendilerine verilen azami altı aylık süre içinde ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması,
- ç) MKT üyesinin kendisinin talep etmesi

hallerinde Yönetim Kurulu kararı ile sona erdirilebilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi çerçevesinde MKT üyeliğini sona erdirmek isteyenler, durumu Takasbank'a yazılı olarak bildirir. Şu kadar ki, MKT üyeliğini sona erdirmek isteyen ilgili üyenin, bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması şarttır. Bu hallerde Yönetim Kurulu, MKT üyeliğini sona erdirmeye izin verebilir.

(3) MKT üyeliğinin sona erdirilmesi durumunda dâhi, üyeliğin sona erdirilmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı tarihine kadar yapılmış işlemlerle ilgili söz konusu kuruluşun Takasbank'a karşı bu Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülükleri devam eder.

(4) MKT üyeliği sona erdirilen üye hakkında; Kurul, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ivedilikle bilgilendirilmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Takas ve MKT hizmeti esasları

Takasbank'ın sorumluluğu

MADDE 15- (1) Takasbank, takasa kabul edilen işlemlerde sözleşme yenileme yöntemiyle merkezi karşı taraftır. Söz konusu yöntem, bu konudaki düzenlemelere uygun olarak ve her hâlükârda takas tamamlanmadan önce, taraflar arasında yapılmış sözleşmenin iptal edilerek Takasbank'ın taraflarla ayrı ayrı sözleşme yapması esasını içerir. Takasbank; Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinde belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, üyeler tarafından bu Yönergede ve mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yaptıkları işlemlerden kaynaklanan takas yükümlülüklerini merkezi karşı taraf olarak üstlenir.

(2) Sözleşme yenileme yönteminde Takasbank'ın işlemin taraflarına karşı olan yükümlülüğü, işlemin sistemde takasa kabul edildiği anda başlayıp işlemin vade sonunda takasın tamamlanmasıyla son bulur. İptal edilen işlemlere ilişkin, Takasbank'ın taraflara karşı olan yükümlülüğü, Takasbank tarafından işlemlerin iptal edildiğine dair güncellemeler yapıldığı anda ortadan kalkar. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde işlem bazında üyeye tahsis edilen limitin aşıldığı durumda, 22 nci madde hükümleri saklı kalmak üzere, imtina ettiği işlemlerden kaynaklanabilecek zararlardan sorumlu değildir.

(3) Takasa kabul edilen işlemlerde Takasbank'ın muhatabı üyelerdir. Üyelerin müşterilerine sağladığı hizmetlerden kaynaklanan yükümlülüklerinden Takasbank sorumlu değildir.

(4) Temerrüt durumunda ortaya çıkacak likidite ihtiyaçlarının ve zararın karşılanmasında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin Beşinci Bölümünde yer alan hükümler, likidite koşulları ve kısıtları ile sınırlı olmak üzere uygulanır.

Takas tarihi ve süresi

MADDE 16- (1) Takasa kabul edilen işlemler aynı gün değişim teminatı takasına ve sözleşme değerine ilişkin finansman maliyetinin takasına konu olur.

(2) Takas süreleri belirlenirken ilgili para biriminin takasının gerçekleşebileceği iş günleri dikkate alınır.

(3) Yarım günlerde uygulanacak takas süreçleri Takasbank tarafından Prosedür'de belirlenerek üyelere duyurulur.

(4) Takasa kabul edilen işlemlere ilişkin yükümlülükler Prosedür'de duyurulan saatler içerisinde yerine getirilir. Aksi halde temerrüt hükümleri uygulanır.

(5) Takas süresi; takas, saklama, ödeme veya Takasbank işletim sistemlerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle Genel Müdür tarafından geçici olarak değiştirilebilir.

Para Birimi

MADDE 17- (1) Takas işlemlerinden kaynaklanan yükümlülüklerin ödenmesinde işlemlerin gerçekleştiği para birimi kullanılır.

(2) Takasbank, Prosedürde belirleyeceği esaslar çerçevesinde, yükümlülüklerin işlemlerin gerçekleştiği para biriminden farklı para birimleri üzerinden de gerçekleştirilmesine izin verebilir.

Takasın kesinliği

MADDE 18- (1) Takasa kabul edilen işlemlere ilişkin olarak ortaya çıkan takas talimat işlemleri ile ödeme işlemleri üye faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması, idari ve adli merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, geri alınamaz ve iptal edilemez.

(2) Üye faaliyetinin durdurulduğu veya bu sonucu doğurabilecek her türlü kararın Takasbank'a tebliğ edildiği anda üyeden takasa yeni bir işlem kabul edilmez.

(3) Takasa kabul edilerek takas sistemine aktarılan tüm sözleşmelerin takas işlemleri bu Yönerge hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır.

(4) Üyenin Takasbank nezdinde bulunan mevcut nakit ve menkul kıymet bakiyeleri ile tesis etmiş olduğu teminatlar, yükümlülüklerinin sona erdirilmesi için kullanılır.

(5) Gerçekleşen işlemler için tarafların mutabakatı sonrası veya temerrüt durumunda temerrüt etmeyen tarafın talebiyle veya Takasbank'ın kararı ile erken sonlandırma işlemi gerçekleştirilebilir. Bu konuda işlem bazında değerlendirme yapılır.

Takas işlemleri genel esasları

MADDE 19- (1) Takasa kabul edilerek takas sistemine aktarılan tüm sözleşmelerde Takasbank'ın muhatabı üyelerdir.

(2) Alacak ve borçlara ilişkin takas hak ve yükümlülükleri işlem ve bağlı saklama hesabı bazında belirlenir ve bu hesaplar kullanılarak sonuçlandırılır.

(3) Takasa konu ilgili her bir sözleşmeye ilişkin dönemsel karşılıklı ödeme tutarları, ilgili sözleşmede belirtilen ödeme günlerinde Prosedür'de belirlenen son saatlere göre sonuçlandırılır.

- (4) Üyelerin takasa konu işlemlerinden doğan yükümlülükleri, Takasbank nezdinde açılan işlem ve bağlı saklama hesapları kullanılarak, Prosedür’de yer alan takas son saatine kadar üye tarafından ödenmek suretiyle yerine getirilir.
- (5) Takas gününde kısmi olarak yerine getirilen yükümlülükler karşılığında alacaklar da kapatılan borçlaroranında kısmi olarak ödenir.

Değişim teminatı ve sözleşme değerine ilişkin finansman maliyetinin takas işlemleri

MADDE 20- (1) İş günü sonunda net pozitif “değişim teminatı tutarı” hesaplanmış olan taraf, ilgili değişim teminatı tutarını iş günü alır. İş günü sonunda net negatif değişim teminatı tutarı hesaplanmış olan taraf, ilgili değişim teminatı tutarını ertesi iş günü öder. Ödeme son saatlerine ilişkin saatler ve ilgili diğer esaslar Prosedür ile belirlenir.

- (2) Net pozitif sözleşme değerine sahip olan taraf, bu tutarın finansman maliyetini iki iş günü sonra öder, net negatif sözleşme değerine sahip olan taraf, bu tutarın finansman maliyetini iki iş günü sonra alır. Ödeme son saatlerine ilişkin son saatler ve ilgili diğer esaslar Prosedür ile belirlenir.
- (3) Finansman maliyetinin hesaplanmasına ilişkin esaslar Prosedür’de belirlenir.
- (4) Gecelik faiz oranının negatif olması halinde, pozitif sözleşme değerine sahip olan taraf, iki iş günü sonra finansman maliyeti tutarını da alır.
- (5) Değişim teminatı ve sözleşme değeri finansman maliyeti takası kaynaklı hak ve yükümlülükler, işlem ve bağlı saklama hesabı bazında belirlenir ve bu hesaplar kullanılarak sonuçlandırılır.
- (6) Değişim teminatı ve sözleşme değeri finansman maliyeti takasına ilişkin alacaklar, Takasbank tarafından belirlenen aralıklarda ve havuz bakiyesi ölçüsünde en küçük alaktan başlanarak işlem ve bağlı saklama hesaplarına dağıtılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hesap İşlemleri

Hesap yapısı ve hesap türleri

MADDE 21- (1) Üyeler takasa kabul edilen pozisyonların, bu pozisyonlarla ilişkili risklerin ve teminatların izlendiği işlem ve bağlı saklama hesaplarını Takasbank nezdinde açmak zorundadırlar.

- (2) Takasbank sisteminde ilgili hesapların oluşturulabilmesi için öncelikle bu hesap sahiplerine ilişkin kimlik bilgileri ve diğer bilgilerin MKK’da tanımlanması gereklidir. Açılan hesaplara ilişkin kimlik bilgilerinin MKK tarafından Takasbank’a iletilmesi sonrası ilgili hesaplar Takasbank nezdinde açılır.
- (3) Takasbank nezdinde “İşlem Hesabı”, “Saklama Hesabı”, “İşlem ve Saklama Hesabı” olmak üzere üç farklı türde hesap açılabilir.
- (4) İşlem Hesabı, herhangi bir pozisyon ve teminat takibinin yapılmadığı hesap olup, tezgah üstü işlemlerin Takasbank’a aktarılması amacı ile kullanılır. Takasbank nezdinde açılan bir işlem hesabının bir saklama hesabı ile ilişkilendirilmesi ve saklama hesabının ait olduğu üye tarafından bu işlemin onaylanması zorunludur. Bir işlem hesabı yalnızca bir saklama hesabıyla ilişkilendirilebilir.
- (5) Saklama Hesabı, pozisyonların, bu pozisyonlarla ilişkili risklerin ve teminatların izlendiği ancak işlem gerçekleştirilemeyen hesaptır. Bir saklama hesabı birden fazla işlem hesabı ile ilişkilendirilebilir.
- (6) İşlem ve Saklama Hesabı, hem işlem gerçekleştirilebilen hem de pozisyonların, bu pozisyonlarla ilişkili risklerin ve teminatların izlendiği hesaptır.

(7) Üyeler için ilgili garanti fonu hesabı Takasbank tarafından açılır.

Ayrıştırma

MADDE 22- (1) Takasbank nezdinde “Müşteri” ve “Portföy” olmak üzere iki farklı tipte hesap açılabilir. Müşteri hesabı, üyenin müşterileri için yaptığı işlemlerin izlendiği hesaptır. Portföy hesabı ise, üyenin kendi portföyü için yaptığı işlemlerin izlendiği hesaptır. Müşteri pozisyon ve teminatları, üyenin kendi pozisyon ve teminatlarından ayrı şekilde izlenir. Üyenin kendi portföyüne ait pozisyon ve teminatlar, münhasıran üyeler için açılacak işlem ve bağlı saklama hesabında izlenir. Her üyenin portföy hesabı bulunması zorunludur.

(2) Üyelerin, müşteri pozisyonlarını Takasbank sisteminde açacakları tekil işlem ve bağlı saklama hesaplarında izlemesi esastır. Tekil işlem ve bağlı saklama hesaplarında izlenen müşteri pozisyonlarıyla ilişkili teminatlar sadece ilgili müşterinin yükümlülüklerinin tasfiyesinde kullanılabilir.

Hesap taşıma

MADDE 23- (1) İşlem ve bağlı saklama hesaplarında izlenen pozisyonlar ve bu pozisyonlarla ilişkili teminatlar, Takasbank’ın uygun görmesi halinde, devreden ve devralan MKT üyelerinin talimatıyla Takasbank tarafından MKT üyeleri arasında taşınabilir. Bu halde, devreden MKT üyesi, pozisyon ve teminatları devredilecek müşterilerinin yazılı onayını alır.

(2) Takasbank’ın hesap taşıma taleplerini takas işlemlerinin sıhhati ve takasın güvenliği açısından reddetme hakkı saklıdır.

(3) Temerrüt veya diğer sebeplerle üyelik faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen bir üyeye bağlı hesaplarda izlenen pozisyonlar ile bu pozisyonlarla ilişkili teminatların bir başka üyeye aktarılması durumunda ise, taşıma işlemleri;

- Devreden üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmış olması halinde sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,
- Devreden Üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmamış olmasına rağmen taşımanın gerçekleşeceği tarihe kadar devreden üyenin devralacak bir üye ile sözleşme yapması halinde bu sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,
- Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan hükümlere uygun olarak bir belirleme yapılmamış olması durumunda ise Takasbank tarafından devralacak bir üyenin bulunabilmesi halinde,

Takasbank tarafından gerçekleştirilir.

(4) Hesap taşıma işlemi yapılması durumunda aktarılan hesaplarda yer alan teminatlar, faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen üye nezdindeki kayıtlarla Takasbank kayıtları arasında mutabakat sağlanana kadar çekilemez. Adli ve idari mercilerce sürdürülen takiplere ilişkin hükümler saklıdır.

(5) Pozisyon ve teminatları devralacak bir üyenin bulunamaması, bulunması için yeterli süre olmaması veya teminat açığı sebebiyle taşınamayan veya pozisyonların tasfiyesi sonrasında teminat açığı oluşan hesaplar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin Beşinci Bölümündeki esaslar dâhilinde tasfiyeye tabi tutulabilir. Devralacak bir üye bulunamaması sebebiyle taşınamayan hesaplardaki pozisyonların tasfiyesi sonrasında oluşacak teminat bakiyesi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 27 nci maddesi çerçevesinde iade olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Risk Yönetimi ve Teminatlandırma Esasları

Risk yönetimi

MADDE 24- (1) Risk yönetimi Takasbank tarafından Nakit Akım Teminatlandırma yöntemi ile yapılır.

(2) Üyenin kendi adına yaptığı işlemler “Üye” hesabı altında, müşterileri adına yapmış olduğu işlemler işlem ve bağlı saklama hesabı şeklinde açılan müşteri hesapları altında izlenir. Risk yönetimi hesap bazında yürütülür.

(3) Her bir hesaba ilişkin teminat gereksinimi ayrı ayrı hesaplanır ve her bir işlem ve bağlı saklama hesabının teminat yeterliliği ayrı ayrı kontrol edilir.

(4) Takas hizmeti verilen tezgah üstü türev araçlar için takasa kabul öncesi ve takasa kabul sonrası risk yönetimi süreçleri uygulanır.

(5) Takasa kabul öncesi risk yönetimi süreçlerinde yeterli teminata sahip olmayan hesaplar ile teminat tamamlama çağrısı bulunan hesapların takasa kabul olabilecek sözleşmelerine ilişkin kurallar Prosedür’de belirlenir.

(6) Üyelerin, Takasbank nezdinde açtıkları hesaplarında yer alan açık takas pozisyonları, garanti fonu katkı payları ile teminatları, Takasbank tarafından belirlenen hesaplama anlarında güncelleme işlemine tabi tutulur.

(7) Takasbank tarafından gün içi ve gün sonunda uygulanacak risk yönetimi süreçleri, teminatların hesaplanmasında kullanılacak model ve/veya parametrelerin içeriği ve hesaplanma yöntemleri ve teminat tamamlama son süreleri Prosedür’de açıklanır.

(8) Prosedür’de belirlenen saate kadar teminat yükümlülüğünü yerine getirememiş hesaplar için temerrüt cezası uygulanır ve teminatın tamamlanmadığı durumlarda takas alacakları dağıtımına ilişkin esaslar Prosedür’de belirlenir.

Risk limitleri

MADDE 25- (1) Takasbank, tezgah üstü türev araç sözleşmelerinde üyelerine mali yeterlilikleri nispetinde risk limitleri tanımlar.

(2) Üye bazında belirlenen limit sadece ilgili üyeye Takasbank tarafından bildirilir.

(3) Üyenin almış olduğu pozisyonlardan kaynaklanan toplam bulunması gereken teminatının risk limitini aşmış aşmadığı gün sonlarında kontrol edilir. Risk limitini aşan üyeye ilişkin alınacak aksiyon Prosedür’de belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Teminatlara İlişkin Esaslar

Başlangıç teminatı

MADDE 25- (1) Takasa kabul edilen sözleşmelere ilişkin açık pozisyonlardan kaynaklanan risklerin karşılanması amacıyla üyelere başlangıç teminatı talep edilir. Başlangıç teminatı, üyenin temerrüde düşmesi halinde, temerrüdün ortaya çıktığı andan çözümlenmesine kadar geçen sürede meydana gelebilecek kur ve/veya faiz değişimlerini karşılamak için başlangıçta alınır. Başlangıç teminatına esas istatistiksel parametrelerin belirlenmesinde güven düzeyi % 99,50’den, elde tutma süresi ise 5 günden az olmamak üzere

Prosedür’de belirlenecek güven düzeyleri ve elde tutma süreleri kullanılır. Volatilité hesaplamalarında kullanılacak tarihsel veri setlerinin, temin edilebildiği taktirde asgari son 12 aylık dönemi kapsamalı gerekir.

(2) Takasa kabul edilen sözleşmelere ilişkin teminat gereksinimlerinin hesaplanmasında portföy bazlı teminatlandırma yöntemi kullanılarak ters yönlü nakit akışlarının risk azaltıcı etkilerinin dikkate alınması sağlanır. Teminatlandırma yöntemine ilişkin uygulama esasları Prosedür’de açıklanır.

Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler

MADDE 26- (1) Üyeler tarafından, teminat yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla aşağıdaki varlıklar kullanılabilir. Takasbank Yönetim Kurulu Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 19 uncu maddesi ile belirlenen diğer varlıkları da teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeye ve grup limiti ile alt grup limitlerini değiştirmeye yetkilidir.

- a) Nakit Türk Lirası
- b) Konvertibl Döviz (USD, EUR, GBP)
- c) DİBS
- ç) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro Tahvil (Eurobond)
- d) T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları
- e) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler
- f) G7 tarafından ihraç edilmiş borçlanma senetleri

(2) Takasbank üyenin kredi değerliliği ile teminat olarak aldığı varlıkların değeri arasında var olabilecek spesifik korelasyon ilişkileri sebebiyle üye ile bağlantılı gördüğü menkul kıymet ve garantileri teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeyebilir veya bunların teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilmesini sınırlandırabilir. Üyenin kredi değerliliği ile bağlantılı görülen varlıklara ilişkin teminat uygulama esasları prosedür ile belirlenir.

(3) Takasbank teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul ettiği varlıklar için tek bir piyasa veya MKT hizmeti verdiği tüm piyasaların toplamı için Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 43 üncü maddesi çerçevesinde konsantrasyon limitleri uygulayabilir. Konsantrasyon limitlerinin uygulama esasları Prosedür ile belirlenir.

(4) Takasbank tarafından teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen varlıkların değerlemede kullanılacak teorik fiyatlama formülleri ve yöntemleri Takasbank internet sitesinde yayınlanır.

Değerleme katsayıları

MADDE 27- (1) Teminatlara ve garanti fonu katkı paylarına uygulanacak, kesinti oranlarını yansıtan, değerleme katsayılarının hesaplanmasında Takasbank tarafından uygun görülen parametrik, parametrik olmayan veya simülasyon tabanlı istatistiksel yöntemler kullanılır. Belirlenen yöntem prosedürde belirtilir. Teminat değerleme katsayılarının belirlenmesinde, ilgili varlığın Takasbank tarafından değerlendirilen kredi riski, vadesi, olağanüstü piyasa koşullarındaki volatilitesi, likiditesi ve varsa kur riski dikkate alınır. Değerleme katsayılarının belirlenmesinde TCMB tarafından açıklanan değerler dikkate alınabilir.

(2) Yapılacak hesaplamalarda kullanılacak istatistiksel güven düzeyi %99,75’den, kullanılacak likide etme süresi ise 2 iş gününden az olamaz. Hesaplamalarda kullanılacak tarihsel verinin 12 aydan az olmaması esastır. Yeterli veya hiç tarihsel verinin bulunmadığı varlıklar için değerleme katsayıları, benzer niteliklere sahip varlıklar için hesaplanan katsayılar kıyas alınarak belirlenir.

(3) Teminat olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerlendirme katsayıları Prosedür’de açıklanır.

(4) Teminat olarak kabul edilen varlıklar, güncel piyasa fiyatları ile değerlendirilmelerini teminen Takasbank tarafından belirlenen fiyatlar üzerinden değerlemeye tabi tutulur. Teminat değerlerinin belirlenmesine ilişkin uygulama esasları Prosedür’de açıklanır.

Teminat kompozisyon limitleri

MADDE 28- (1)Türk Lirası nakit dışında teminata kabul edilecek diğer varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri için aşağıda verilen tabloda belirtilen oranlar uygulanır. Takasbank Yönetim Kurulu teminat olarak kabul edilecek yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye veya bu Yönerge ile belirlenmiş olanlar da dahil kompozisyon limitlerinde değişiklik yapmaya yetkilidir.

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit (TL)	En Fazla % 100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla % 100	-
DİBS	En Fazla % 100	% 35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla % 100	% 25
T.C. Hazine Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla % 50	% 25
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla % 50	% 25
G7 tarafından ihraç edilmiş Borçlanma Senetleri	En Fazla % 50	% 50

(2) Grup limitleri toplam yatırılmış teminat üzerinden hesaplanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değerlendirilmiş kısmı dikkate alınır.

Teminatların mülkiyeti

MADDE 29- (1) MKT hizmeti çerçevesinde alınan teminatların mülkiyeti Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Takasbank’a geçer. Takasbank, sözleşme kurulduğu anda ve teminat konusu varlıkların kanuni usullere uyarak devredilmesi sonucu mülkiyet hakkına sahip olur.

(2) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank’ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu malvarlığını, en iyi gayret göstererek ve en iyi fiyat üzerinden satarak satım bedelinden alacağını karşılama veya bu araçların değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına sahiptir.

(3) Kanunun 78 inci maddesi uyarınca teminatların mülkiyeti Takasbank’a ait olduğundan, teminattan doğan haklar da Takasbank’a aittir. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları hakları ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve üye talebi doğrultusunda iade eder.

Teminat tamamlama çağrısı

MADDE 30- (1) Teminat tutarı, bulunması gereken teminat seviyesinin altına düşen üyeye teminat tamamlama çağrısı yapılır.

(2) Üyelerin teminat tamamlama çağrısına konu yükümlülüklerini Prosedür’de belirlenen esaslar çerçevesinde yerine getirmesi gerekir.

(3) Üyeler, teminat tamamlama yükümlülüklerini ilgili işlem ve bağlı saklama hesapları için teminat yatırarak ve/veya bulunması gereken teminat değerini azaltarak yerine getirebilir. Teminat yatırma, çekme, değerlendirme, hesap güncelleme ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi işlemleri işlem ve bağlı saklama hesabı bazında gerçekleştirilir.

(4) Teminat tamamlama çağrısı, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranları, elektronik posta veya raporlama yoluyla yapılır. Bu durumda üyenin başkaca bir ihbar ve bildirim gerekliliğinin kalmaksızın çağrıyı aldığı kabul edilir.

Teminatların izlenmesi ve yönetimi

MADDE 31- (1) İşlemlerin teminatlandırılması aşamasında müşteri bazlı brüt teminatlandırma yöntemi uygulanır. Tekil hesaplarda yer alan pozisyonlarda ise portföy bazlı net teminatlandırma yöntemi uygulanır. Tekil müşteri pozisyonları ile ilişkili hesaplarda izlenen teminatlar, Üyenin kendi portföyüne ait hesaplardan veya diğer müşteri hesaplarından kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz.

(2) Kanun’un 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank’ın, merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemler nedeniyle teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde, Üyenin herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank’ın iyi niyetli aynı hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynı hak iddiaları Takasbank’a karşı ileri sürülemez.

(3) Teminat veren hakkında konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato mühleti tanınması, malvarlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasın ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki takip prosedürleri ya da Kanunun tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank’ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkisini hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

(4) Teminat olarak kabul edilebilecek varlıklara ilişkin yatırma, çekme ve değiştirme usul ve esasları ile bunlara ilişkin süreler Prosedür’de belirlenir.

Teminat yatırma veya çekme işlemleri

MADDE 32- (1) Teminat olarak kabul edilebilecek varlıklara ilişkin yatırma, çekme ve değiştirme usul ve esasları ile bunlara ilişkin süreler Prosedür’de belirlenir.

Nakit teminat ve garanti fonu katkı paylarının nemalandırılması

MADDE 33- (1) Üyeler tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası teminat ve garanti fonu katkı payları, varsa zorunlu karşılık olarak tesis edilecek kısmı düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Prosedürde belirlenen esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır. Nemalandırma MKT’nin yatırım politikası çerçevesinde yapılır. Takasbank nemalandırma amacıyla nakit teminatları organize para piyasalarına da plase edebilir. Olağan dışı piyasa

koşullarında nemalandırma yapılmayabilir. Piyasa koşulları nedeniyle Takasbank tarafından nemalandırma yapılamaması halinde nema ödenmez.

(2) Teminat ve garanti fonu katkı paylarının varsa zorunlu karşılık yükümlülüğü düşüldükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve diğer yasal maliyetler ile Takasbank tarafından önerilen ve Kurul tarafından uygun görülen bir oranda “teminat takip ve nemalandırma ücreti” olarak Takasbank tarafından tahsil edilecek tutarın düşülmesi suretiyle kalan bakiye, ilgili hesaplara nema olarak eklenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Garanti Fonuna İlişkin Esaslar

Garanti fonu ve genel esasları

MADDE 34- (1) Takasbank, takasa kabul olan sözleşmelere ilişkin olarak vereceği MKT hizmeti kapsamında, üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile oluşturulan bir garanti fonu kurar. MKT üyelerinin garanti fonuna katılımı zorunludur.

(2) MKT üyelerinin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve Takasbank tarafından talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti Fonunun MKT Yönetmeliği, Yönerge ve Prosedür hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını geçmemek üzere ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde Üyelerden en fazla dört sefer ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. Bir seferde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı, her bir üye için, talebe mesnet teşkil eden temerrütlerin vuku bulduğu ay için hesaplanmış yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz. İlave garanti fonu katkı payı tutarı, bir kez yatırılmış tutarın tamamı olarak veya dilimler halinde toplam yatırılmış tutarı geçmemek şartıyla birden çok kez talep edilebilir.

(3) Üyelikten ayrılma talebinde bulunan ancak bu talepleri henüz Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmamış veya MKT üyeliğinden ayrılma talebi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, ancak yatırılmış garanti fonu katkı payının iadesi için süre verilmiş MKT üyelerinin maruz kalabileceği maksimum garanti fonu yükümlülüğü, talep tarihinde henüz çözümlenmesi devam eden bir temerrüdün mevcut olmaması halinde, talepte bulunulan ay itibarıyla yatırılmış olması gereken garanti fonu tutarının iki katı, aksi takdirde üç katıdır. Takasbank tarafından muhtemel garanti fonu yükümlülüklerinden kaçınmak için MKT üyeliğinden ayrıldığı veya ayrılma talebinde bulunduğu değerlendirilen kuruluşlar tekrar MKT üyeliğine kabul edilmeyebilir.

(4) Temerrüde düşen üyenin işlem teminatları, garanti fonu katkısı ve Takasbank tarafından karşılanmış riskler için yapılan sermaye tahsisi yetersiz kalmadıkça, diğer üyelerin garanti fonu katkı paylarına başvurulamaz.

(5) Üyeliğin sonlanması halinde Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde garanti fonu katkı payı geri ödenir.

(6) Garanti fonundaki varlıklar amacı dışında kullanılamaz.

(7) Üyeler tarafından garanti fonuna yatırılacak katkı paylarının, kendi mülkiyetlerindeki varlıklardan karşılanması esastır.

(8) Garanti fonu, Takasbank tarafından temsil ve idare edilir.

Garanti fonunun büyüklüğü ve üyelerce yapılacak katkı payı miktarı

MADDE 35- (1) Garanti fonunun büyüklüğü, en fazla açık pozisyona sahip üye ile ikinci ve üçüncü en fazla açık pozisyona sahip üyelerin stres koşullarında birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olamaz. Kaynak ihtiyacı üyelerin stres koşulları altında hesaplanan risklerinin işlem teminatları ile karşılanabilen kısmı dışında kalan bölümünden oluşur. Stres koşullarındaki riskin istatistiksel yöntemlerle tahmininde sırasıyla %99,75; 5 iş günü ve 5 yıldan az olmamak üzere Prosedür’de belirlenen istatistiksel güven düzeyi, elde tutma süresi ve tarihsel veri kullanılır. Takasbank piyasa şartlarını, teminat yoğunlaşmalarını ve temerrüt yönetimi kaynaklarının yeterliliğini gözeterek, asgari garanti fonu yükümlülüğünü, istatistiksel olarak hesaplanan yükümlülükten daha yüksek belirleyebilir.

(2) Garanti fonunun toplam büyüklüğüne ilişkin hesaplama 3 aydan fazla olmamak kaydı ile yenilenerek mevcut garanti fonunun yeterliliği sınanır.

(3) Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkı, sabit ve taşımış oldukları riskleri ile orantılı olarak hesaplanan değişken katkı paylarından oluşur.

(4) Sabit katkı payı olması gereken garanti fonu büyüklüğünün üye sayısına bölünmesi ile elde edilen ortalama tutarı geçmeyecek bir seviyede belirlenerek Prosedür’de duyurulur.

(5) Değişken katkı payı, Takasbank tarafından üyenin bulundurması gereken ortalama teminat tutarı gözetilerek hesaplanır. Üye ekranları vasıtasıyla duyurulur.

(6) Bir üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı, sabit katkı payı tutarından az olamaz.

(7) Oluşturulacak garanti fonunun büyüklüğünün hesaplanmasında ve üyelerin değişken katkı payına esas teşkil eden ortalama başlangıç teminatı tutarının belirlenmesinde kullanılacak veri setinin uzunluğu Prosedür’de açıklanır.

(8) Garanti Fonu katkı payı yükümlülükleri her ayın ilk iş günü sonu itibariyle hesaplanır, takip eden işgünü itibarıyla güncellenir. Prosedür’de belirlenen sürede Takasbank tarafından hesaplara yansıtılan garanti fonu katkı payı tutarına isabet eden değerlenmiş teminat tutarının hesaplara yatırılması gerekir. Yatırılmayan tutarlar için temerrüt hükümleri uygulanır.

(9) Üyelerin garanti fonu katkı payı hesaplamaları ilgili üyelerin risk durumu ve piyasa koşulları gözetilerek Takasbank tarafından ayın son iş günü beklenmeden yapılabilir.

Garanti fonuna katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler ve katkı payı tamamlama yükümlülüğü

MADDE 36- (1) Garanti fonuna katkı payı kabul edilecek varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Takasbank Yönetim Kurulu garanti fonu katkı payı olarak kabul edilecek varlıkların kompozisyon limitlerini piyasa koşullarına göre değiştirmeye ve yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye yetkilidir.

Garanti Fonu’na Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit (TL)	En Fazla % 100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla % 100	-
DİBS	En Fazla % 100	%35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla % 100	%25
T.C. Hazine Varlık Kiralama A.Ş. tarafından ihraç edilen kira sertifikaları	En Fazla % 50	%25

İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla %50	%25
G7 tarafından ihraç edilmiş borçlanma senetleri	En Fazla %50	%50

- (2) Garanti fonu katkı payı olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerlendirme katsayıları Prosedür’de açıklanır.
- (3) Kompozisyon sınırları toplam yatırılmış katkı payı üzerinden hesaplanır. Alt kompozisyon sınırlarının hesaplanmasında ilgili varlık tutarının toplam değerlendirilmiş kısmı dikkate alınır.
- (4) Garanti fonu katkı payı olarak kullanılan nakit dışı varlıkların, güncel piyasa fiyatları ile değerlendirilmelerini teminen, Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden teminatlar gün sonunda değerlemeye tabi tutulur.
- (5) Gün sonu değerlemesi sonucunda katkı payı eksiği bulunan hesaplara, katkı payı tamamlama çağrısı yapılır. Katkı paylarının Prosedür’de belirlenen sürenin sonuna kadar tamamlanması gerekir. Tamamlamayan tutarlar için temerrüt hükümleri uygulanır.
- (6) Garanti Fonu içindeki nakit dışı varlıklar üyenin talebi doğrultusunda değiştirilebilir.

Garanti fonunun kullanım esasları

MADDE 37- (1) Temerrüt yönetiminde, Takasbank Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine kadar kullanılabilir kaynakların yetersiz kalması ve nakit yatırılan garanti fonu katkı paylarının yetersiz kalacağı anlaşıldığında, garanti fonundaki temerrüde düşmemiş üyelere ait nakit dışı katkı payları nakde tahvil edilmeye başlanır.

(2) Garanti fonuna, ilgili temerrüdün ortaya çıktığı tarihten sonra katılan üyelere yatırılan veya mevcut üyelerin temerrüdün ortaya çıkmasından sonra aldıkları risklere karşılık yatırdıkları katkı payları kullanılmaz.

(3) Garanti fonuna başvurulmasını gerektiren hallerde, temerrüt nedeniyle oluşan zararın kapatılmasına kadar geçecek süre içinde garanti fonundan katkı payı çekilmesine izin verilmez.

(4) Katkı paylarına başvurulmasında en likit varlıktan başlayarak, nakde tahvil kabiliyetinin yüksekliği esas alınır. Garanti fonundaki nakit dışı teminatlardan nakde tahvil edilen ancak kullanılmayan nakit tutarlar, nakit dışı teminatları kullanılan üyelere oransal olarak iade edilir.

(5) Garanti fonuna maledilecek zararın temerrüde düşmemiş üyelere dağıtımında, üyelerin garanti fonu içindeki payları esas alınır.

(6) Üyeler temerrüt yönetimi çerçevesinde kullanılmış olan yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarlarını, 3 iş günü içerisinde tekrar yatırmakla yükümlüdürler.

(7) Garanti fonuna maledilecek zararın fon büyüklüğünün %50’sini aşması muhtemel görüldüğünde, üyelere taahhüt ettikleri ilave katkı paylarını yatırmaları talep edilebilir. Üyeler ilave katkı paylarını talepten sonra 5 iş günü içinde yatırmakla yükümlüdür. İlgili temerrüdün kapatılmasında kısmen veya hiç kullanılmayan ilave katkı payları iade edilir. Talep edildiği halde temerrüdün kapatılmasında kullanılmadan iade halinde, ilave garanti fonu katkı talebinde bulunulmamış sayılır.

(8) Bir aylık dönemde Üyeden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı, üyenin o ay için hesaplanan yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.

(9) Temerrüt nedeniyle üyelere talep edilen ilave garanti fonu katkı paylarının kısmen veya tamamen kullanılması halinde üyelere garanti fonu yükümlülüklerini 35 inci madde uyarınca hesaplanan miktara

tamamlamaları istenir. Aynı ay içerisinde üyenin diğer üyelerin temerrüdü halinde katlanacağı maksimum zarar sınırını aşan garanti fonu katkı payları ay sonuna kadar sadece kendi temerrütleri halinde kullanılır. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde maksimum ilave garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü yerine getiren üyelerden talep edilecek normal garanti fonu katkı payı tutarları, içinde bulunulan bir yıllık dönem tamamlanıncaya kadar sadece kendi temerrütleri için kullanılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Temerrüt İşlemlerine İlişkin Esaslar

Genel esaslar

MADDE 38- (1) Yapılan işlemlerden doğan borçlar aşağıdaki durumlarda muaccel hale gelir.

- Takasbank tarafından hesaplanan gün içi ve gün sonu teminat tamamlama yükümlülüklerinin, Prosedürlerde belirlenen süre içerisinde yerine getirilmemesi;
- Garanti fonu ve ilave garanti fonu katkı payları tamamlama yükümlülüklerinin süresi içerisinde yerine getirilmemesi;
- Sözleşmeye ilişkin dönemseller ödemelerin, değişim teminatı marjini ve sözleşme değerine ilişkin fonlama maliyeti yükümlülüğünün süresi içinde yerine getirilmemesi,
- Yönergenin 9 uncu maddesi kapsamında üyenin yükümlülüklerinin Takasbank tarafından tasfiye edilmesine karar verilmesi.

(2) Borcun muaccel hale geldiği tarihte, Prosedür’de belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde üye, ayrıca bir bildirimde bulunulmaksızın temerrüde düşer. Üyenin muaccel hale gelen bir borcundan temerrüde düşmesi durumunda, üyenin tüm borçları muaccel hale gelir.

(3) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen üye tarafından tazmin edilir.

(4) Temerrüt halinde, Takasbank tarafından üyenin ilgili hesaplarındaki teminatlarını çekmesine izin verilmez.

(5) Takasbank tarafından üyeye temerrüt halini sona erdirmesi için en fazla temerrüt tarihini takip eden iş günü Prosedür’de belirlenen saate kadar süre verilebilir. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilmemesi halinde, Takasbank tarafından organize ve tezgah üstü piyasalarda işlem yapılabilir. İşlemin gerçekleştirilebilmesi için üyenin teminatları ve garanti fonu katkı payı tutarları kullanılabilir.

(6) Teminat ve garanti fonu yükümlülüklerinin Prosedür’de belirlenen sürelerde yerine getirilmemesi halinde temerrüt hükümleri uygulanır.

(7) Temerrüt yönetiminde Takasbank tarafından belirlenen üyelerin konu ile ilgili çalışanları ile Takasbank uzmanlarının katılımı ile oluşturulan Temerrüt Yönetim Grubu görev alır.

(8) Temerrüt Yönetim Grubunun oluşturulmasına ve çalışmasına ilişkin esaslar Prosedür’de belirlenir.

Temerrüt cezası ve mağduriyet ödemesi

MADDE 39- (1) Temerrütlerde Takasbank’ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, borcun takas tarihinde ödenmesi; borcun takas tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank’ın likidite imkanlarına

bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.

(2) Temerrüt Yönetim Komitesi'nce verilen sürenin sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilememesi durumunda takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank üyenin blokeli alacağı ve temerrüt yönetim kaynakları ile en iyi gayreti göstererek alacaklısına, alacaklısı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.

(3) Borç prosedürde belirtilen saatler içerisinde tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.

(4) Temerrüt durumunda 38 inci madde hükümleri uyarınca temerrüt cezası uygulanır. Alacaklı üyeye, alacağının tamamı geçene kadar geçecek süre için, teslim edilemeyen kısma ilişkin olarak, tahsil edilen temerrüt cezasının $\frac{3}{4}$ ' ü kadar mağduriyet ödemesi yapılır.

(5) Hesaplanan ceza tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.

(6) Borçlu üye söz konusu borcu 38 inci madde kapsamında hesaplanacak olan temerrüt cezası ile birlikte ödemekle yükümlüdür.

(7) Takas, dönemsel ödeme borcu, değişim teminatı marjin borcu, sözleşme değerine ilişkin fonlama maliyeti, başlangıç teminatı ve garanti fonu yükümlülüklerini belirlenen saatten sonra yerine getiren üyelerden temerrüt cezası, yasal yükümlülükleri ile birlikte tahsil edilir.

(8) Temerrüt cezasının hesaplanmasında, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüğün yerine getirildiği tarih arasındaki süre dikkate alınır. Şu kadar ki, takas tarihinde belirlenen son saatten sonra ancak aynı gün yerine getirilen yükümlülükler için temerrüt cezası katsayısı farklılaştırılabilir.

(9) Temerrüde düşen üyeye, yerine getirilmeyen yükümlülük tutarının; BİAŞ Repo Ters Repo Pazarı, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının Prosedür ile belirlenen katsayılar esas alınarak hesaplanacak tutarı kadar temerrüt cezası uygulanır.

(10) Tahsil edilecek temerrüt cezası alt ve üst sınır uygulanabilir. Buna ilişkin esaslar Prosedür ile belirlenir.

(11) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt cezasını aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen üye tarafından tazmin edilir.

(12) Temerrüde düşülen yükümlülük yabancı para cinsinden ise; TCMB tarafından ilan edilen ilgili valördeki döviz alış kuru esas alınarak bulunur. Bununla birlikte Takasbank, yabancı para cinsinden yükümlülüklerden temerrüde düşülmesi halinde her bir yabancı para için farklı belirleyebileceği katsayılar üzerinden de temerrüt cezasının hesaplanmasına karar verebilir.

(13) Temerrüde ilişkin diğer hususlar Prosedür'le belirlenir.

Tahakkuk, bildirim ve tahsilat

MADDE 40- (1) Tahakkuk ettirilen temerrüt cezasına ilişkin üyeye bildirim yapılır. Bildirimin elektronik ortamda gönderilmesini müteakip üyenin başkaca bir ihbar veya bildirim gerekliliğinin bildirimi aldığı kabul edilir.

(2) Tahakkuk eden temerrüt cezası Prosedür'de belirlenen esaslar dahilinde ödenir.

(3) Tahakkuk ettiği halde süresi içinde üye tarafından yatırılmayan temerrüt cezası ve diğer yasal yükümlülükler temerrüt yönetim sürecine ilişkin 41 inci madde hükümleri çerçevesinde faiz ve diğer yasal yükümlülükler ile birlikte tahsil edilir.

Temerrüt faiz tahakkuklarına itiraz

MADDE 41- (1) Temerrüt cezası tahakkuk eden üyeler, temerrüdün takas, ilgili merkezi saklama sistemi veya ödeme sisteminden kaynaklanan nedenlerle kendi kusuru olmaksızın ortaya çıktığı veya temerrüt cezası hesaplamasında maddi hata yapıldığı gerekçeleri ile Takasbank nezdinde itiraz edebilirler. İtiraz temerrüt cezasının ödenmesini durdurmaz.

(2) İtirazın, bir yazı ve ekinde itiraza ilişkin belgeler ile temerrüt cezası tahakkuk tarihinden itibaren en geç 1 hafta içinde Takasbank'a yapılması gerekir.

(3) Temerrüde düşen üyenin itirazı, Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 35 inci maddesi çerçevesinde Takasbank bünyesinde oluşturulan Temerrüt Komitesi tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

(4) Üye tarafından yapılan itirazın haklı bulunması durumunda temerrüt cezası uygulanmaz, tahsil edilmiş olması halinde ilgili tutar üyeye iade edilir.

(5) İtirazın reddi durumunda ise, karar gerekçesi ile birlikte yazılı olarak ile ilgili üyeye bildirilir.

Temerrüt yönetim süreci

MADDE 42- (1) Takas ve/veya teminat yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen ve Yönerge'de belirlenen süreler içinde Takasbank tarafından takas borcu kapatılmayan üyenin ilgili temerrüdü MKT Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesi uyarınca Kurul, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve ilgili üyeye bildirilir, üyenin hesapları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisi durdurulur.

(2) Takasbank, temerrüde düşen üye hakkında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri çerçevesinde, sadece bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki önlemlerin bir ya da birkaçını uygulayabilir. Temerrüt yönetim araçlarının kullanımında temerrüdün nedeni ve piyasalara etkileri göz önünde bulundurulur.

- Temerrüde düşmemiş müşteri hesaplarındaki açık pozisyonların, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 26 ncı maddesi uyarınca teminatlarıyla birlikte tamamen ya da kısmen temerrüde düşmeyen bir üyeye taşınması;
- Temerrüde düşmemiş üyelere ait garanti fonu katkı paylarının kullanımı için bu Yönergenin 37 inci maddesi uyarınca hareket edilmesi,
- Müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya müşterilerin talebiyle temerrüde düşen üyenin rızası aranmaksızın diğer üyelere taşınması,
- Pozisyonların resen kapatılması,
- Aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi.
- Açık pozisyonların doğurabileceği risklerin azaltılması amacıyla korunma işlemlerine girilmesi

(3) Takasbank, açık pozisyonların kapatılması amacıyla ihale düzenleyebilir. İhale Takasbank tarafından tamamen ya da portföy veya pozisyon bazında iptal edilebilir. İhaleye katılım tüm üyeler ve üyeler aracılığıyla müşterilere de açık olmakla birlikte, genel merkezi karşı taraf üyeleri için zorunludur. Açılacak ihaleler sonucunda tüm pozisyonların devredilememesi, ya da ihalenin iptal edilmesi durumunda; kalan açık pozisyonlar Takasbank tarafından üyelere zorunlu olarak devredilebilir. Zorunlu devredilecek üyelerin belirlenmesinde, üyelerin risk limitlerinin, ihalelerde devraldıkları pozisyon miktarı ve devralınacak pozisyonların karşı pozisyonlarının varlığı gibi hususlar dikkate alınır.

(4) Takasbank, MKT Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde sayılan şartların varlığı halinde, açık pozisyonları kapatmaksızın, temerrüde düşen üye kaynaklı zararların paylaşılması amacıyla hesap güncellemeleri sonucunda oluşan kar dağıtımlarında kesintiye gidebilir.

(5) Temerrüde düşen üyenin açık pozisyonlarından kaynaklanan tüm yükümlülüklerinin karşılanması ve risk azaltılması amacıyla tüm çabanın gösterilmesine rağmen risk doğuran pozisyonların tamamıyla kapatılamayacağına karar verilmesi halinde pozisyonlar tamamen ya da kısmen nakdi uzlaşma ile sonlandırılabilir. Sonlandırılacak pozisyonlara ilişkin ters pozisyonların alınacağı fiyatlar, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Takasbank'ın üstlenebileceği zarar dikkate alınarak belirlenir.

(6) Takasbank tarafından temerrüde düşen üye hakkında bu Yönerge'de yer alan temerrüt hükümlerinin ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin Beşinci Bölümü hükümlerinin tatbiki sonrasında oluşan ve temerrüde düşen üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarıyla karşılanamayan açıklar Takasbank ve diğer üyelerin zararı olarak tanımlanır ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan sıra ile üstlenilir. Temerrüde düşen üyeden daha sonra yapılacak tahsilatlar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca dağıtılır.

(7) Takasbank, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi çerçevesinde karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin temerrüt nedeniyle kullanılması durumunda eksilen miktarı, bir ay içinde tamamlar. Bir yıllık sürede bu şekilde tamamlanacak tahsis edilen sermaye miktarı dönem başında belirlenen miktarı aşamaz. Eksilen sermayenin tamamlanmasına kadar geçecek bir aylık sürede tekrar temerrüt yaşanması halinde varsa tahsis edilen sermayeden arta kalan kısım kullanılır. Yetersiz kalan bölüm için temerrüde düşmemiş üyelerin garanti fonuna başvurulur. Sermayenin yeniden tamamlanması, kullanılmış garanti fonu katkı paylarının iadesini gerektirmez.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Ücret ve komisyonlar

MADDE 43- (1) Takasbank'ın bu Yönerge kapsamında sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin olarak üyelerine uygulayacağı ücret ve komisyonlar hakkında Genel Yönetmeliğin 35 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(2) TCMB alınacak komisyon ve ücretlerden muaftır.

Muafiyet ve İstisnalar

MADDE 44- (1) Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 52 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası doğal MKT üyesi olup, bu Yönerge ve Yönerge kapsamında çıkarılacak Prosedür'de yer alan hükümlere tabi değildir.

(2) TCMB'nin gerçekleştireceği işlemlerin işleyişine ilişkin kurallar Takasbank ile TCMB arasında imzalanacak ayrı bir Protokol ile belirlenir.

(3) TCMB, gerçekleştirmiş olduğu işlemlere ilişkin yükümlülüklerini aynı gün içerisinde yerine getirmesi halinde temerrüt cezası ödemekle yükümlü değildir.

(4) Takasbank, sistemindeki işlemler TCMB adına Takasbank tarafından da gerçekleştirilebilir.

Disiplin hükümleri

MADDE 45- (1) Bu Yönerge'de belirlenen yükümlülüklere uymayan Üyeler hakkında, Yönerge'de yer alan hükümlere ek olarak Merkezi Takas Yönetmeliği'nin Yedinci Bölümünde yer alan disiplin hükümleri de uygulanır.

Olağan üstü durumlarda alınacak tedbirler

MADDE 46- (1) Takasbank, takas işlemlerinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağan üstü durumların varlığı halinde alınacak önlemleri belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir. Söz konusu durumlarda Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde yer alan tedbirleri almaya yetkilidir.

Yönergede hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak hükümler

MADDE 47- (1) Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Takas Yönetmeliği ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 48- (1) Yönerge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 49- (1) Yönerge hükümlerini Yönetim Kurulu yürütür.